

PEST, 1858.

☉ 47. szám. ☉ II. Félév. ☉

NOVEMBER 25.

Advent.

Valamint az egész kereszténység Urunk születésénél kezdődik, úgy kezdi a kath. anyaszentegyház is az esztendő Krisztus születésénél. Mivel pedig minden nagybbszerű dologhoz, vagy ünnephez, vagy valami nagy vendég eljövételéhez készülni szoktunk, például szobáinkat, ruháinkat tisztogatni: úgy készül az anyaszentegyház is ama legnagyobb s legszentebb vendégnek, Jézusnak eljövételéhez böjt- és penitentiával: mely előkészületesi idő azon négy vasárnapon át tart, melyeket mi Advent vasárnapjainak nevezünk. És így az anyaszentegyház ujvének első napja Advent első vasárnapján esik. Az Advent ünnepei régiek. Sokan azt állítják, hogy már szent Péter apostol három hetet rendelt a karácsoni előkészültre; de annyi bizonyos, hogy az ötödik században gyakorlatban volt; miről Maximianus és sz. Caesarius püspökök szent beszédekben említést tesznek. Szent Jeromos életében (élt a 4-dik században, meghalt 420-ban) 5 hétig tartott az Advent. A görögöknél sz. Márton napján (II. november) kezdődik, mely egész idő alatt böjtölnek; nálunk mai nap e hosszú idő alatt csak némely szerzetesek tartják meg a böjtöt. Ma 4 vasárnapja van az Adventnek, mint Durand mondja, azért, mert Urunknak is négyféle eljövételéről (tudjuk, hogy Advent annyit tesz, mint eljövétel) van szó a szent írásban. Jézusnak első eljövetele történt testben a bold. Szüztől; második eljövetele akkor történt, midőn a Szentlélek kegyelme által a

hívók szívébe leszállott, miről Jézus mondja: „ha ki engem szeret, az én beszédemet megtartja, és az én atyám is szereti őtet, és hozzá megyünk és nála lakóhelyet szerzünk“ (János 14, 23.). — Jézus harmadik eljövetele minden egyes ember halálánál történik, midőn különösen az ember lelkét fogja itélni; mely eljövételről szent Jakab apostol emlékezik levelének 5-ik fejezetében, mondván: „az ítélő bíró már az ajtó előtt áll“ (9 vers.). — Végre negyedik eljövetele Jézusnak fog történni ama nagy napon, az utolsó ítélet napján, „akkor meglátják az ember fiát jönni a felhőben nagy hatalommal és dicsőséggel“ (Luk. 21, 27). Azért az első vasárnap evangéliuma is a végső ítéletről szól, valamint az esztendőnek végső vasárnapján is, hogy így tanuljuk meg Jézust mint ítélő bírót is ismerni, s hogy mintegy egész éven és életünkön át emlékezzünk végső dolgainkról, melyek leginkább képesek javulásra serkenteni az embert, és az elhagyott Istenhez visszatéríteni.

Kath. sorsosim! Soha sem volt édes anya, mely gyermekéről jobban gondoskodott volna, mint a kath. anyaszentegyház. Csak az szükséges, hogy az engedelmesség részünkről is történjék meg. E jó anya mindent elkövet, hogy gyermekeit az örök boldogsághoz segítse; fölhasznál minden alkalmat, mely annak elnyerésére vezethet. Így tesz ő Adventben is. Mit tehet ő mást, mint gyermekeinek figyelmét Jézus eljöveteleire irányozni? Mily gyengéden és bőlesen teszi azt, hogy, midőn gyermekeit Urunknak testben való eljöveteleire készíti, jövő második megjelenésére is figyel-

mezteti. És ez rendén van, és hasznunkra szolgál. Ugyanis kedves hitsorsosim! Jézusnak testben való eljövetele üdvözítő, a második pedig ítélet lesz. Jézus az elsőben üdvözítő, a másodikban szigorú ítélő bíró. Az elsőben irgalmas, a másodikban félelmes, mert igazságos. Jelen földi életünk a kegyelem pályája, halálunk órájával a szigorú igazságosság áll be. Ki a kegyelem Urával életében keveset törődött, mit várhat az ugyanazon Urnak ítélőszéke számolyánál? Kaphatsz-e te valakitől estve napszámot, kinek egész napon nem dolgoztál? Vagy kell-e oly szolga, ki hozzád nem mindenben hív? Mi lehet tehát üdvösségesebb, mint Jézus kegyelmes eljövetele arra használni, hogy vele mint ítélő bíróval is félelem nélkül találkozassunk?

Hogyan lehet tehát az Adventet jól szentelni? Őszinte penitencia és ajtatos gyakorlatok által. Ezt kívánja tőlünk az egyház, mely a 4 vasárnapon át Keresztelő szent Jánosnak ezen szavait intézi hozzánk: „Egyenesítsétek az Urnak útjait“, „penitentiát eselekedjétek, mert elközelgett az Isten országa.“ A régi keresztények penitencia és böjt által készültek a kedves karácsonra. És mi? Vagy Jézus nem az a kedves üdvözítő-gyermek többé, mi azelőtt volt? Nem az a szeretetreméltó, szent gyermek többé? Vagy kevesebb szükségünk van rá, mint azelőtt? „Tulajdonába jött, és övéi őtet be nem fogadták.“ ezen szemrehányás érte a zsidókat: valljon mi ugyanazt nem érdemeljük-e meg? Nem lehetne-e rólunk a Zsoltárossal mondani: Uram! pogányok foglalták el örökségedet? (78. Zs. 1. v.) Jóformán! Hova mentünk valaha, tettünk-e valamit valaha készület nélkül? Csak Jézus az, ki semmi figyelmet nem érdemel? Ha bálba, lakodalomba, mulatságba megyünk, no hiszen van dolga a készülésnek! Miért? nem akarom megmondani; helyette inkább azt mondom, hogy egy ember kedvéért többet teszünk és áldozunk, mint Üdvözítőnk és lelkünk kedvéért! Sem hála, sem magunkról való gond sincs bennünk. Ez rossz jellem. Ne felejtjük, hogy borzasztó az élő Isten kezeibe esni. Ugyan atyámfia! ha ellenséged ellen boszút forralsz, és egyszer jó alkalomra találva testén több sebet ejtesz, hogy megöljed; és ott hagyod, azt gondolván, hogy most bizony többé föl nem kel. A seb azonban nem levén halálos, fölgyógyult. Sok időre utána, mikor te a dologról már el is feledkeztél, idéznek a törvényszék elé. Te semmit sem sejdítesz. Egyszerre megnyílik egy mellékajtó, s ki jön be? Az, kit meg akartál ölni. Hogy érzed magad? A ki vétkezik, Jézust újra megfeszíti, így mondja ezt sz. Pál apostol a zsidókhöz írt levelében (6, 6). Hogy fogod magad érezni, ha utolsó ítéletnél ezen félelmes hang harsog füleidbe: én vagyok Jézus, kit te üldöztél. . . Vagy pedig, ha te egy embert gyűlöltél, nem törődött soha vele, ha veletalálkoztál; vagy gunyoltál, vagy tán csak kalapot nem eméltél: most egy pered támad legszentebb ügyedben, és bírád épen az lesz, kit annyira megvetettél, hogy érzed magad? Pedig itt még félni való sincs, mert egy bírónak nem kell személyre tekinteni; de Jézus az ítéletet a szerint hozza, ki hogyan szolgált neki, ki hogyan kereste barátságát. Hogy érzed majd magad, ha az a kereszt egész dicsőségében fog megjelenni, melyet megvetettél, melyet nem szí-

vesen hordoztál, melyet szobád falán nem türtél, melyet gunyoltál? — Iparkodjunk tehát atyámfia! Jézus barátságát addig keresni, míg azt megnyerni lehet: addig, míg a kegyelem országa tart; addig, míg ő üdvözítő. Ne napold el megtéréseidet akkorra, mikor már fölvirrad az igazságosság hajnala; mikor már nincs számodra sem idő, sem kegyelem.

Ki Jézusnak első jövetele jól fölhasználta, az másik eljöveteletől nem fog félni. Ide pedig nem kell más, mint Jézus szeretete, mely parancsainak teljesítésében nyilvánul; ha pedig az Isten szeretete útján valamikép cselejtünk, a penitencia-szentség segítségével keljünk föl.

F. A.

Kátyolok a nép életéből.

XVIII.

Az osztályos atyafiak.

Elzugott a beharangszó; messze szállt el a hang,
Csak a sirkert kis harangja mondja még: klang-klung klang;
Mintha mondani akarná: klang, klang ez az élet;
Tűnő hang a dicsőséged, örömed, reményed!

Mintha mondani akarná: jajgat, sir a lélek,
Lelke a hideg tetemnek, mit sirba tevének;
Szerelmetek-, segélytekért kiált fel hozzátok,
Kik amott a részvét meleg gyöngyeit hozzátok! —

Ballag a nép, a hű kántor, s a jó templomajja,
Hőn dobogó szívvel siet a helység szent papja:
Nincs szomorú fátyol-szalag kötve kalapjára,
Elég komoly, gyászlelkete a reverendájá.

A templom hajójának a kellő közepében
Bús ravatal feketélik, megilletve mélyen;
Gyász szövet ült a szószéknek arany karzatára,
Sárgaviasz fényben úszik a szentély oltára.

Ott áll a pap a talajra leborulva mélyen,
Törédelmes „Introibo“t mond a nép nevében;
A szomorú orgona szól, s a bús „Kyrie“nek
Andalító hangjain bűg a siralmas ének.

Majd lelejtén magát a hang a méla fűgákról:
„A haragnak ama napja!“ zúg a nép ajkáról;
Kiki önnön szívébe lát, önlékében olvas,
Vagy ég felé szárnyal, miként a havasi gyors sas.

A szeretet-oltár fölött az Isten Báránya
A megholt hívek lelkeért magát fölajánlja!
S mi ne lennénk egymás iránt részvét- s szeretettel,
S ne fogjunk-e békekezet a jó égiekkel? —

De ime most imádkozik a pap a halottért,
S a ravatalt beszentelvé, „örök nyugalmat“ kért.
Ily szomorú pillanatban, ily komoly órában
Kinek ki ne halna a láng haragos agyában? —

Ott ülnek a megboldogult atya ivadéki;
Könyvekben úsznak a halál szomorú emléki!
Az ábitat, esend, komolyság körül folyja őket,
S közös részvét közimára gyújtja a hívöket. —

De alig hagyják el az Ur dicső szent hajlékát,
Vérce-szemmel lesik a jó atya hagyatékát;
Viszálykodás, kapzszikodás magvait elhintik,
A vérségi kötelék szent lánczát nem tekintik.

Rokon a rokonnak esik, testvér a testvének,
S mint a Jézus drága mezén ezivakodó népek
(Csakhogy ezek megegyeztek a koczka-kevésben)
Képedeznek, sápadoznak a pörlekedésben.

Nem kell nekik okos tanács, kik i öneszén néz;
Hja! mikor hát maga felé hajol mindig a kéz. —
De ne tovább! — atyafiak! mondok én egy mesét,
Ez talán némelyiteknek megmásítja esztét.

* * *

„Összeveszett a halász egyszer a molnárral:
Halásznaszád eluszott molnár szamarával;
Köhöz ütő a folyam a két vesző tárgyat:
Összetörött a naszád, elbukott az állat. —
A halász a esónakát,
A molnár a szamarát
Követelte vissza. —
Jaj de szegény állatot,
S törött deszka-darabot
Már a Duna iszsza. —
Pörre került a dolog; meghizott az ügyvéd;
Tizszerező a nagy kárt a sok pöri költség! —
Kibékülte végre a felpörös az állal,
S megosztozott a nullán tizszeres kamattal.“

* * *

Kedves, jó atyámfiai! hallgassatok szóra:
Hagyjátok a pörlekedést; nem vihet az jóra.
Ugy is majd csak egyezkedés lesz annak a vége,
Vagy, ha hosszabb ideig tart, juttat véginségre! —

Szövevényes ügyeidben ha megkötelődöttél,
Vagy önakaratod ellen kelezésbe jöttél:
Közöld a bajt igazlelkű, okos emberekkel,
A jó tanács ily esetben aranyokkal ér fel. —
Nyulassy Antal.

A s z i t á s.

I.

(Folytatás.)

— Azt sem tudom már, mit mondtam, — rebegé a megfélemlített Huszák.

A kurucz erre jót nevetett; de nehogy megsértse az öreget, kérdezé tőle:

— S hát a zsidó nemzet, az Isten választott népe tudott-e valamit az ó-korban a sirontuli véges büntetésről?

— Már hogy ne tudott volna? — viszonzá az öreg szítás. — Hiszen a szent irás mondja, miként a Jábes lakosai, 1053 évvel Krisztus előtt, hét napig, Dávid pedig társaival napestig böjtöltek a megholt Saulért, és harezban elesett fiaíért. S ha igaz is, mint böles Sa-

lamon monda, hogy a fá, a hová dől, ott marad; de az is igaz, hogy csak úgy marad ott, ha ott hagyatják. Különben pedig, az csak annyit tesz, hogy vagy üdvözül, vagy elkárhozik az ember; a mint vagy a kegyelem, vagy a kárhozat állapotában találta a halál. De nem az üdvözülés előesarnoka-e a purgatorium? Nem az üdvözülésre dönt-e a tisztuló lelkek sorsa? Nemde oda, mint egykor ama jámbor ösatyáké is, kikért a Krisztus alászállott poklokra — limbus —, hogy onnan magával vigye őket az égbe. Nem hagyattak ők sem ott, a hova épen döltek, hanem elvitettek oda, a mi végett oda döltek. A tisztuló lelkek sem azért döltek oda, hogy ott hagyassanak; csak addig, míg kitisztulnak, mert az ő életfájok is az üdvösség részére dölt. Azért Salamon is így fohászodott elhunyt atyja után: békésege legyen örökké az Urtól! Ez vala hite az Isten választott népének is, másként nem tartotta volna üdvösnek a jótéteményeket és áldozatokat a holtakra nézve. Jelesen Tóbiás, 700 évvel Krisztus előtt, így inté fiát a szent irásban: kenyeredet és borodat az igaznak sirjára helyeztesd; — mert tudnunk kell, hogy akkor a megholt igazakért, mint jelenleg is az új-seelandiak, és a marquesas-szigetiek, a sirokhoz hordák az ételt a szegények számára. Jézus, a Sirák fia is, 180 évvel Krisztus előtt, azt mondja: a megholtaktól se fogd el a jótéteményt. De mire való a jótétemény a holtaknak, ha nem hitték volna, hogy az elősegíti üdvözülésüket? Vagy miért küldött volna Judás, a makkábi hős hadvezér, 12 ezer gira ezüstöt Jerusalemba, hogy ott a megholtak büneiért áldozat mutattatnának be? Miért jegyzette fel a történet, hogy ott, a csatatéren magok a hadsereg ezrei is, hogy az elhullottak bünei bocsáttatnának meg, imádságra fordulván, esedezének? Nemde azért, mert üdvösnek hitték a holtakért imádkozni, és áldozatokat tétetni, hogy azok büneikből feloldoztassanak, a mint azt írva hagyták. Történeti tények ezek a Krisztus előtti 160-ik évből, miket az is erősít, hogy a zsidók korunkban is hétszer mondják el naponként a kádesch-t a megholtakért, szüleikért pedig egész éven át tartoznak imádkozni.

— Nemde, az Ur Jézus is nyilatkozott olykor a sirontuli tisztulásról?

— Az kétségtelen! csak hogy az apostolok, saját vallomásaik szerint is, sokat nem irtak meg a szent irásban; de meg sem irtattak mindent, miután őket nem irti, hanem hirdetni küldvén Jézus, be kelle járniok a világot, s nem érkeztek megírni mindent. Sőt a mit megirtak is, az sem jött egészen hozzánk; mert nem elveszett-e a korinthiszokhoz irt legelső levél, melyre az apostol hivatkozik? Nem elveszett-e a laodiezeai levél, melyet fontos tartalmáért annyira ajánl az apostol a kolossaiaknak? A szent irás azonban, mint írott hagyomány, elég világosan tanuskodik arról, hogy tul a siron is megtisztulhat a lélek némely bünöktől. Nemde Jézus azt mondván, hogy a ki a Szentlélek ellen szól, annak büne meg nem bocsáttatik sem e világon, sem a jövendőn, — nyilván kijelenti, hogy mégis vannak oly bünök, melyek a más világon is bocsánatot nyernek; mert ha ott semmi bün sem bocsáttatnák meg, nem volna különbség a Szentlélek elleni és más bü-

nök között; holott ő épen azt emeli ki, hogy minden egyéb bűn megboesáttatik, de a Szentlélek elleni még a más világon sem fog bocsánatot nyerni. — Sz. Pál apostol szintén azon tüzet említvén, mely az élet után vár reánk, azt mondja korinthis hiveinek: mindenkinek munkáját, milyen legyen, a tűz mutatja meg. . . Ha kinek munkája égni fog, kárát vallja, ő maga pedig mégis üdvözülend, de csak mintegy tűz által. Ezzel kimondja, hogy a lélek csak úgy fog üdvözülhetni, ha mintegy tűz által megtisztul, vagyis a tüzegetéshez hasonló fájdalmak által, hogy mint az aranyról a sálak, leégjen róla a bünszenny. S kell-e ennél világosabb bizonyosság? A hitgyakorlat azonban még meggyőzőbbé teszi azt. Az apostol ugyanis, hogy a feltámadás hitét kimutassa, az akkori közszokásra hivatkozik, melynél fogva az őskeresztények, hogy a holtakon segíthessenek, a sanyargatás keresztségét, vagyis bünbánati cselekedeteket vittek véghez magukon; azért azt mondja a korinthisoknak: egyébkint, mit cselekednének, a kik megkeresztelkednek a holtakért, ha fel nem támadnak valóban a holtak? és miért keresztelkednek meg a holtakért? — Így tőnek az apostoli keresztények; s azért mondja nekik az apostol, hogy miért szenvednének? miért sanyargatnák magukat a holtakért, ha nincs feltámadás? Mindez, úgy hiszem, csaknem újjal mutat a sirontuli véges büntetésre, a mi nem egyéb, mint a purgatorium.

— De gyakorlatban volt-e az őskeresztényeknél a holtakérti imádkozás?

— Gyakorlat nélkül nem maradhatott, a mit az Isten jelentett ki, és az apostolok tanítottak. Ime Tertullian, azután hogy az utolsó apostoli tanítvány, sz. Polykárp elvérzett, kilencz év múlva — 185-ben — lett keresztény, s már azt írja „Vitéz koronája“ ezimű könyvében: Szokásunk a megholtakért azon napon, melyen e világból kimultak, áldozatot tenni. Origenes szintén, ki amaz után 30 évvel halt meg, így ír Mózes II. könyve felett: átmenvén az ember, ha sok jó cselekedetet viszen magával, a bűnből pedig csak keveset, ez a kevés tűz által olvasztatik és tisztítottatik le róla, mint az ólom, s a mi megmarad — arany. S minél több ólomot viszen oda valaki, annál inkább fog égettetni. Sz. Cyprián pedig, a harmadik század derekán, azt mondja 66-ik levelében, hogy az ő püspökök elődei elhatározták, miszerint azért, a ki az egyház valamely rendeletét megszegi, halála után ne imádkozzanak, se áldozatot ne tegyenek. S mit jelent ama nagy társulat, melyet Nagy-Konstantin, az első keresztény császár, azért hozott létre a 336-ik évben, hogy kötelességek legyen a holtak eltemetése után azoknak lelkeiért imádkozni? Nemde csak a közhívet bizonyítja az is, hogy Aériust mindjárt eretneknek kiáltotta az egyház, mihelyt a 340-ik évben azt merete állítani, hogy az élők imádságai mitsem használnak a holtaknak. Oka ennek az, mivel az őskeresztények apostoli rendeletnek tartották a holtakérti imádkozást. Így sz. János, az aranyszáju egyházatya — 407 † — azt mondja 3-ik népbeszédében a philippiekhez írt levél felett: nem ok nélkül rendelték az apostolok, hogy a szent titkok ünneplésekor megemlékezzünk a holtakról, mert jól tudták, mennyire hasznos ez azoknak. Végre még csak

sz. Agostont említem, ki — 430 † — „Isten városa“ ezimű könyvében azt mondja: némelyek itt szenvedik ki az ideiglenes büntetést, mások holtuk után; mások itt is, ott is, de még ama szigorú és végső ítélet előtt. Másutt pedig így szól: imádkozom a holtakért, hogy ők is imádkozzanak érettem, ha majd egykor az égnek örök országában lesznek. S hogy tetszik mindez? Az igazságnak sem kezdete, sem vége, csak egyedül Istenben.

— Aztán, kik jutnak a tisztítóhelyre?

— Az igazak, és azon igaz bünbánó lelkek, kik megboesáttott bűneikért, a haláltól meglepetvén, eleget nem tehettek ez életben. Az Isten ugyanis, ha megbánjuk bűneinket, megboesát nekünk, mint a bünbánó Dávidnak, mivel irgalmas; de mivel jó sem volna, ha igazságos nem volna, büntetlen sem hagyhatja egészen a bünt, miként a Dávidét hajdan, kinek megboesáttott bűneért is lakolnia kelle. Az igazak pedig — mert az igaz is, mondja sz. Péter apostol, csak alig üdvözül, s az is csak úgy üdvözül, mintegy tűz által, a világ nagy apostola szerint; ki is volna tiszta az előtt, ki előtt a nap sem elég tiszta, s a ki még angyalaiban is talált bünt? — meglakolnak az igazak is minden gyarlóságukért, minden vétkes gondolatért, minden csekély haragért, minden apró bűneikért, miket Jézus filléreknek nevez; meg minden hívságos szóért, minden kis hazugságért, minden percnyi zugolódásért, sőt tán jó tetteikért is, mert tán azok sem elég tiszták, azok is fogyatkozást szenvednek. Tessék aztán tréfából is vétkezni! Bizony mondom, ha itt meg nem lakol érette, onnan ugyan ki nem megy, míg meg nem fizet az utolsó fillérig.

— S hátha pokolba jutott, a kiért imádkozunk?

— Én azt nem tudom, sem más halandó; de ha tudnám — mondá sz. Agoston — hogy pokolban van az atyám, érette sem imádkoznám, épen mint az ördögért. S ha tán olyanért imádkoznánk, azzal ugyan neki nem használhatnánk, de használnánk magunknak; mert akkor azon áldás, melyet méltatlanra pazarlanánk, visszatérne mi reánk, miként Jézus tudatá apostolaival: ha érdemes leend, ugymond, rászáll a ti békeségttek; ha pedig nem leend érdemes, a ti békeségttek visszatér reátok. A hol ugyanis nem segíthetünk, noha akarunk, ott az Isten megelégszik szándékunkkal is; mert nem kisebb annak feláldozási érdeme, ki a vízbehalót, élete kockáztatásával is, meg akarja menteni és nem teheti, mintsem azé, kinek sikerül őt meg is szabadítani. Így tesz pedig, a ki önhasznát mellőzve, a holtakért áldozza jó tetteit, alamizsnáit, imádságait, miseáldozatait, bucsuit, bűnteit és béketűréseit; mert ő is, mint egykor az apostol, csaknem átokká kíván lenni, hogy másokat üdvözíthessen. S ha százszoros jutalmat kap, a ki Jézus iránti szeretetből elhagyá azt, a mi neki legbecsesb a földön: nem fog-e százszoros jutalmat nyerni, a ki Jézus iránti szeretetből föláldozza azt a holtakért, a mi neki legbecsesebb az égben — jótetteinek érdemeit? Egyébiránt akárhol legyen is, a kiért imádkozunk, mi csak az Urra hallgassunk, ki azt mondja: a mely mértékkal mérték, azzal vissza is fog mérteni nektek; vagyis, a ki könyörületet vet, irgalmasságot fog aratni annál, a ki azt mondotta: Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyerne.

— Még sem képzeltem, — mondá a kurucz, hogy az élőkre nézve is oly üdvös legyen a holtakról gondoskodás?

— Sőt nagyon is üdvös! Mert midőn mi megbocsátunk nekik, ha tán egykor megbántottak volna, vagy elengedjük, ha valamiben megkárosítottak volna; hogy az Isten is megbocsásson nekik, — nem erénygyakorlat-e ez? s nem bokros-e jótettünk, ha érettek alamizsnát adunk? Nemde akkor azzal is jót teszünk, a kinek adjuk: azzal is, a kiért adjuk: magunkkal is, kik az alamizsnát adjuk, mert az Isten csak egy pohár vizet sem hagy jutalom nélkül, ha azt az ő nevében adjuk másnak. A ki azért a holtak üdvét keresi, az saját üdvét is keresi; s annyi öröme lesz a mennyben, a mennyi szenvedőn segített a földön, és a hány társakra talál ott, a kikkel valaha jót tett. Ez életben pedig elmondhatja: van egy üdvözült a mennyben, vagy tán többen is, kik engem jótévedőknek tartanak, és érettem imádkoznak. Ily fönséges azon sz. szeretet, mely az egyház gyermekeit a sirontuliakkal egybefűzi! A világ ugyan emléket emel, vagy szobrokat állít halottainak, hogy el ne feledje őket: de az emlék elporlik végre, a szobrok összetöredeznek, s ha kihalt a nemzedék, mely azokat létre hozta, többé nem emlékszik rajok senki. Az egyház azonban, mint egy szerelmetes anya, nem tud feledni, még akkor sem, mikor mindenek elhagyta; mert ő akkor is, sőt a világ végeig, imádkozik érettünk, és szeretettel fohászodik elköltözött gyermekei után.

A mint a vén Huszák ezt mondá, egy csoport hadjon lépett a sirkertbe, virágkoszorukat hozva magukkal; mit látván a halál elaggott napszámosa, az öreg sirásó, fölhangzott egy magas sírdombra, és mondá kesergő hangon:

— Jertek! oh jertek, ti elhagyott árvák! öntsétek ki fájdalmatokat az Ur előtt. A sir azon határ, hol minden dicsőség, minden világi nagyság porba omlik; csak az erény az, és jótéteményink, melyek túlélnek hatalmát. Itt e sírok mondják nektek, hogy nem holt meg az igazság; mert halhatatlan igazság az, hogy mindnyájunknak meg kell halnunk. Ime! . . . nem hagy maga után egyebet az ember, miként a meggyújtott gyertya, csak port és hamvat. Ne keressétek azért az életet a halál országában. Itt az óra minden rezzenése a halál gyászéneke, mely mindig közelebb kísér a sirveremhez. Életünk egy része, a mely elmúlt, már meg is holt; másik fele pedig most haldoklik; s mi egyebek vagyunk így, mint fénlélzengő haldoklók, vagy éppen félholtak? mert szüntelen halunk, a mint perczenként fogy életünk. Ti még ifjak vagytok, mégis oly közel álltok a sirhoz, mint azon por lábaitokhoz, a melyet tapodtok; s azon maroknyi por, melyet kezeitekbe vesztek, a ti testetekből való test, és esontotokból való esont. Menekedjétek! mielőtt hamvaiban fejetekre szakadna lelketek égő sárháza. Itt porlanak azok is, kiket egykor annyira szerettetek; itt alusznak, s ninesenek álmaik, a hova majdan ti is eljuttok, s innen tán ama láthatlan tűzbe, hol éghet ugyan a lélek, de mivel az Isten képe, azért el nem éghet. A mi jót tehettek azért, ne hagyjátok halálotokra; mert miként többen ér egy fáklya, melyet előttünk vitetünk, hogy világítson sötét utainkon, mint-

sem három olyan fáklya, melyet utánunk hozatunk: úgy az is többe ér, a mit életünkben jó tettekre adunk, mert azt magunktól vonjuk el, és az áldozat; mintsem az, a mit halálunkkor hagyunk jótéteményekre, mert azt úgy is itt kell hagynunk, a halál veszi el azt tőlünk, és nincs benne a lemondás feláldozó erénye.

Itt elnémult az öreg sirásó, busan lehajtván fejét egy rozszant sírhalmomra, mialatt zokogva sohajtozá: Nyugodjatok a csendes föld alatt; sirporaitokra könyeimmet hintem áldással! — E közben a temető előtt, mint a rohanó szélvész, ama két lovas kurucz vágatott el a vár felé, kiket nem rég láttunk távozni, harsányan kiáltván a talpas — gyalog — kuruczoknak, ki még akkor is a vén szitással beszélgetett, hogy tüstént a várban legyen. A sirásó azonban, kikéseregven magát, ismét felállott előbbi helyére, és mondá érzékenyen:

— Jertek közelebb, ti szegény árvák! Emlékeztetek-e még szegény anyátokra, ki úgy szeretett titeket? Emlékeztetek-e még, midőn haldoklott anyátok, és tán azt mondá nektek: édes gyermekeim! imádkozzatok érettem, imádkozzatok a ti szegény anyátokért. Ugy-e. . . ti keservesen sirtatok? Megsírattátok jó anyátokat, s felfogadtátok neki, hogy meg nem feledkeztek róla, és ő nyugodtan halt meg, miután még egyszer es utoljára megáldott titeket reszkető kezeivel. Oh csak sirjatok! . . . ninesen már nektek anyátok. Nines, a ki úgy szeretne, a ki úgy virrasztana álmaitek felett, mint ő. Nines, ki ott is, a hol senki sem látja, oly buzgón imádkoznék érettetek; a ki utolsó falatját is megosztaná veletek, ha éhen veszne is miatta, csak hogy ti éljétek. Nines nektek anyátok, ki testéről adná le ruháját, szivét tépné ki boldogságtokért, csak hogy nektek ne hiányozzék semmi. S most már nem érdemelnek ők egy könyvet, nem egy rövid imádságot tőletek, holott itt e sírok is, mintha azt nyögnék az égre: nem mondták, a kik átmenének, az Ur áldása legyen rajtatok! Zsolt. 128.

Nagy lön erre a zokogás, a felzaklatott fájdalom könyzaporba tört ki; de azon perczben a várfokról is nagy láрма esapott át, mire az öreg szitásnak majd kidöbrent helyéből a szíve rémületében.

(Vége következik.)

E. L.

Falusi levelek.

XII.

D. a J. K.! Kedves szerkesztő barátom. Sietek igérete-met beváltani: elsorolom zarándoklásunkat. Mielőtt azonban ezt tenném, hadd mondjam el ebédezésünket a zöldben! Pesten a zöldben? Igen, igen. Az Angolkirálynő vendéglőnek első emeletében virágsoportozatok közt van néhány terített asztal; ide helyezkedünk, annál inkább, mert gőzösi ismerőinket is itt találtuk. Helyes! csak hogy e megjegyzés találkozásunkra szól és nem a szolgálatra, mely elég késedelmes vala, s szerencsénkre volt pinczér, ki anyanyelvünket megérté; mi ismét nem azt akarja mondani, hogy németül nem beszélünk; hanem mert szégyeltük magunkat magyar író-létünkre a fővárosban nem magyarul beszélni, annál inkább, mert szócsereinkből értésére esett nevezett pinczérnek, hogy mi Császár Ferencz mondásaként magyar írások vagyunk. Volt is aztán tekintet! széles a világért nem ült volna idegen ember hozzánk. Mi tekintélyünket emelé: az egy sajtáságos v e n y i-

ge volt, melyet én sétabot gyanánt használtam, és pedig oly sikerrel Pesten, hogy még a krinolinok is tiszteletteljesen kitétek. Boocsánat falusi barátim! de e esodavalamit meg kell veletek ismertetnem,* hogy már hiréből is megutáljátok, és annak használatát a világért se engedjétek meg derék becsületes nőitek- és hajadonaitoknak. Töletek függ! Olyféle női öltözet vagy mi ez, mely a legdelibb hölgyet is kiveszi alakjából, nemcsak sudárszép növését silányítja el, hanem a tömött kacsával hozza rokonságba, csak hogy ez legalább haszonvehető zsírral, az meg — szélllel van kibélelve. Az ilyenre a magyar ember azt szokta mondani: bolond komédia! De térjünk vissza zárandóklásunkhoz.

L o n k a y Antalt, a tudós nyelvész és tapintatos szerkesztőt kerestük meg; és a mi örömrünk az ő kendőzetlen szivessége s nyíltsága felett nagyra növekedék. Elfoglalva találtuk őt irathalmazok közt, miket kedvünkért félretett és velünk kedélyesen mulatott... kell-e mondanom, hogy az írónak legérdekesebb mulatsága a vitatkozás? Felkértük, miszerint érdekes, sőt mindnyájunknak szükséges nyelvészeti kutatásait foglalja füzetekbe, hogy a kétes szavak előfordultával alkalmas kézikönyvünk legyen irányadoul. Ohajtásunkat teljesíteni megígérte. Várva várjuk!

S u j á n s z k y Antal barátunkhoz ebédre ígérkezénk, és nála nemcsak a test, hanem a lélek is élvezett: ép az nap írt gyönyörű költeményét „Az apáca“ olvasá fel. Ha tán eddig-elő a „Családi Lapok“nak átküldé, közölje ön, édes barátom, kedvemért jelen soraim közt, hogy tisztelt olvasói is gyönyörködjenek benne.** Oly meglepő szép és jellemes, hogy bár ki-nek is költői dicsőségét emelje. Megnéztük az épülő új plebániákat. Éreztük, hogy Pesten vagyunk, hol a lelkipásztort oly egyéniségnek tekintik, ki méltó hivatalos fáradaimai után állásához illő hajlékban megpihenni. Fájlatuk és velünk sok mások fájlatják, hogy számtalan foglalkozása által lelkipásztori hivatalában az irodalom teréről elvonatik. Veszteség minden esetre egyházi irodalmunkra!

R o d e r Alajost, a „Pázmány-füzetek“ tudós szerkesztőjét nem találtuk benn; pedig nem mentünk egészen pusztá kézzel. Néhány alkalmi egyházi beszédet szerettem volna kézbesíteni.*** Ilyen a falusi íróféle ember: egy füst alatt mindent elvégezne!

Igy jártunk Z a l k a János, a „Religio“ szerkesztőjével, ki az esztergomi egyházi zsinatra volt hivatalos.

Találkoztunk K r o n p e r g e r Antal és D a n i e l i k József urakkal is; bár rövid vala együttlétünk, de azért igen kellemes. Régi ismerők, hű bajtársak!

Végül szerencsések valánk D a n i e l i k János ő nagyságát is tisztelhetni s nyájas társalgásában élvezetet találni. Valóban a legnagyobb szellemi élvezet ily sokoldalú tudományosan művelt férfinak nézeteit saját előadásából hallani, s határozott ítéletét bámulni oly dolgok felett is, mik elég szövevényesek. Leereszkedő nyájassággal bucsuzott el tőlünk.

Ezekből látható, hogy pesti utunk nem vala sikernélküli; az irigység sem mondhatná el a „re infectá“t!

Kedves barátom! kénytelen vagyok még a fővárosi nézeteiket bizonyos dolgokban párhuzamozni a falusi ember nézeteivel. Például: „Báró és bankár“ szomorujáték felett csak dicséreteket hallánk és olvasánk. Nem akarunk senki érdeméből, legkevésbé egy elhírtült szinköltőből levonni; de annyit a színtű figyelmes átvizsgálása után őszinte lélekkel, bátran, indokolva elmondhatok: hogy e darab nem az erényiskolából való; pedig ennek tartják igaz, van benne elég küzdelem, elég lemondás szószertint, de valódi erény nincs! Lássuk: a darab meséje balfogalmakon, mondhatnám, lehetlenségen alapszik — egy hamis egyházi hirdetésen fordul meg az egész; mi már magában képtelenség! Ebből aztán furesábbnál furesább események nővik ki magukat; hát ha még számba-

* Ha mégis találtak oly helységek, hová ezen, már annyiszor ostromozott dívat még be nem fészkelte volna magát!? Szerk.

** Még eddig meg nem jelent, s így kívánságát nem teljesíthetjük. Megvalljuk egyébiránt, hogy sokkal örömebb közöljük az oly dolgozatokat, melyek kizárólag lapunk számára írvák. Szerk.

*** Azokat megkülönböztetni most sem leendő késő. Szerk.

veszszük, hogy egy fiatal nőszemély, mint bizonyos ifju bárónak kedvese Párisba szökik, és később saját férje előtt hibáját bevallván, magát ártatlannak mondja... higye, a ki akarja! E nő, mint erényhősné tűnik fel a szövevényes darabon át, és mégis, hol kenyértörésre kerül a dolog, merő habozás: férje s kedvese közt választani nem tud, holott a kötelességérzetnek határozottan kellene példaadásul nyilatkoznia: sőt a baldokló kedvesnek ez az Adél oly szépeket mond saját férje hallatára, hogy bizony a szegény férj nem igen köszönheti meg e gyöngédséget. Ennyi is elég, ugy hiszem, a megítélésre; tudhatjuk, hányadán vagyunk vele. Az az egy vala vigasztalásom, hogy e esodadolog nem hazánkban történik. El nem hallgathatom még: szegény becsületes bankár, neked ugyan megesett! a miért egy magárahagyott árvát, ezt is saját unszolására, nőül vettél és becsületes gondját viseled; ha báró vagy herezeg volnál is, elég czímet nyertél a tüzeskedő ifju bárótól, ki csak ugy szórja a vén, fukar, önző, alaváló titulusokat... prosit! Mi a nyelvészeti illeti: az nagyon is válogatott és mértékentuli, mint: lángoló szerelmed edénye szétzuzott és ennek éles eserepe megvéré szivemet... ez már mégis csak sok!

A másik, mit méltán megrovok, az, hogy van Pesten könyvkereskedés, hol nem tudnak magyarul. Kérdésünkre mokogott ugyan valamit egyik könyvárusi segéd, de bizony másfélére kellett a dolgot fordítani. Nagy figyelmetlenség a magyar irodalmat pártoló közönség irányában. A többit másorra.

Ujból megkerestük őnt, kedves barátunk, hogy aztán annál nehezebb legyen elválásunk. Sok szép ígéréttel jöttem el: mily munkás napszámosa leszek én majd a „Kath. Néplap“nak! és ime betek mulnak és én csak most válthatom be részben szavamat, most írhatok — azt is csak kapva a sok dolog miatt... szántunk, vetünk, kukoriczát, burgonyát törünk, szedünk, hogy télire meg ne fogyatkozzunk!*)

Hogy elbucsuztunk, Agoston barátunk Esztergomba utazott, én meg hazafelé repültem a gőzösön, mit mondok: repültem? csak ügöttünk rozszant paripánkon. Poharaink, tányérjaink csak ugy táncoltak, szökni akarván előlünk; e vétéséget azzal mentegeté az igazgató személyzet, hogy ezen utra szánt gőzös patiens állapotban Pesten maradt. Jó, jó! mondogattuk, de azért elég hangosan nyilatkoztunk. Repült egyébiránt az idő ismerőim körében — egyszer csak azon veszem észre magamat, hogy ott vagyunk, honnét elindultam. Isten veletek utitársaim!

Most újra asztalom előtt ülök, és a lefolyt dolgokat forgatom az emlékezet lapjain... kezemben a „Karácsonfa s Betlehem“, melyet kinyomattam és a füzetkét 2 pkraczarért ajánlom a lelkész és tanító uraknak. Hibátlan tisztázása többé kerülne. A viszonzlátásig. G a r a y A l a j o s.

Katholikus hitélet.

Taszár, nov. 1. 1858. Egy igaz keresztényre s honát híven szerető polgárra nézve nincs, nem lehet vigasztalóbb valami, mint midőn hazájában a hitélet fejlődését, a népnevelés terén tett előmenetelt és az azt előmozdítani törekvő igyekezetet látja, vagy bár melyikről hitelesen értesítettik. E meggyőződésem indított arra, hogy a „Kath. Néplap“ hasábjain hit-sorsosim tudomására adjam, mi mart. 12-én kelt levelem óta egyházunkban történt. A lefolyt idő alatt ugyanis egy góth stílusban faragott díszes kőkereszt állítottatott föl, és két iskolaház építettett. A keresztet Taszár község hitbuzgó hivei állították. A fizetett összeg magán-adakozás útján gyűlt be. Ehhez K e m é n y Pál, uradalmi kasznár ur 20 pengő irttal járult, azonfelül a keresztet csinos vas rácsozattal véteté körül. Oly jól illik váltságunk oltára a falu közepén levő templom előtti kissé emeltebb helyre. — Az iskolaházak B a t é és Z i m á n községekben építetttek; mindkét helyen eszerép földézzel. E

*) Ki daczára ennyi súlyos gondoknak a lelkipásztorság bókros teendőin fölül még az irodalom terén is oly üdvös munkásságot, mint ön kedves barátunk, kifejtteni buzgódik, az valóban dicséretre s legnagyobb jutalomra érdemes. Szerk.

közsegek lakói aratás által gyűjték a szükségelt pénzt, s így hasonsorsu polgártársaiknak megmutatják a módot, mint lehet nagyobb vállalatot csekély áldozattal kivinni; mert azon néhány nap, mely pár év alatt a gabona learatására s az ekként nyert rész elkészítésére fordítatik, ugy hiszem, egy földműves embernek sem okoz saját dolgában nagy hátramaradást. — Itt kötelességemnek tartom néhány egyénről említést tenni. Ezek között első helyen áll közkedvességű főbiránk, tek. Csorba Eduard ur. Az ő erélyességének s mindenkit lekötelő bánásmódjának lehet ugyanis leginkább köszönni, hogy ez évben az iskolához mindkét helyen elkészült. Megemléntdők továbbá tek. Gaal György uraság, ki a batéi iskolához fát erdejéből ingyen adott, és buzgó kasznárja Szemányi József ur, ki szintén a batéiaknak addig, míg a közösen vállalt aratás által gyűjtött gabnát eladták, pénzt előlegezett; azonfölül idejét igénybe vevő terhes hivatala mellett is az építés körüli főfelügyeletet magára vállalni szives volt. A népnevelés előmozdítása körül tett fáradságuk- s áldozatukért áldja meg őket az egék Ur! Palóczy

Hegyes (Bács megye). Mult october 3-án, mint a „Rózsafüzér“ ünnepén történt meg a nálunk is Isten kegyelmével létrejött „Élő-Sz. Olvasó-Társulatnak“ ünnepélyes fölavatása, melyet ngos s ft. Botka Mihály, ez. kanonok, esperes, helybeli plebános és a szakadka-kerületi iskolák felügyelője fényes egyházi segédlet mellett teljesített. Mindenekelőtt, hogy tudniük a szent kezdetet áldásdus siker koronázza a közel 300-ra menő társulati tagok a bűnbánat szentségében részesültek. Vegye itt — mellékesen említve — szíves köszönetünket nt. Probojevics János szabadkai plebános ur, ki alig értesülvén arról, miszerint mai nap leend az említett szent társulatnak ünnepélyes fölavatása, azonnal hozzánk sietett, a bűnbánók kihallgatásában, és az egyházi szolgálathoz segédeskedését följajánlandó. Félitzkor ünnepélyes renddel vonultunk az egyházból a plebánia-lakra, átveendők a beszentelésre a három lobogót, melyeknek elsőjét az idősb tagok számára, a két utolsót pedig a mindkét nemű ifjuság részére ő nagysága nagyrészt saját költségén készíttetni kegyeskedett. A lobogók elsője mindkét részről meghatólag ábrázolja a fájdalmas Szűzet, ki a kisdéd Jézust karján tartja, s kinek szívét a fájdalom hegyes tűre átjárta; a szűz Anya képe finom olajfestmény, aranyozott rózsafüzérrel környezve, alatt e gyönyörű fölrás tűnik a vizsgálódó szeméibe: „Édes Anyánk, dicső szűz Mária, könyörögj érettünk Isten Anyja!“ A lobogó szöveve a legfinomabb nehéz fehér atlasz-selyem, arany rojtokkal igen gazdagon terhelve. — A gyermekek lobogójának egyik része Ker. szent Jánost, másika pedig a kisdéd Jézust ábrázolja, jobb kezében tartva a váltáságunk jelével ellátott világolyót. A leánykák lobogóján pedig a figyelmes szemlélő örömmel láthatja a szeplő nélkül fogantatott bold. szűz Anyát, míg a másik rész ezen felirattal: „Ime az Isten bányája“ az Üdvözítőt és Ker. sz. Jánost tünteti föl. Néhány pereznői itmaradás után az ünnepélyes szertartást rendező és végző kanonok ur átadta a rózsafüzérrel ékített váltáság jelét, a szent keresztet, egynek a fehérbe öltözött leánykák közül; egy másíknak pedig a bold. Szűz tiszteletére művésziileg szerkesztett koronát; ugy szintén két hajadonnak a kisebb lobogókat; a nagyobbakat pedig egy társulatbeli egyénnek nyújtá át; mire a körmenet a plebánialakból visszaindult az egyházba, hol elvégeztetvén a lobogóknak szertartásos megszentelése, ft. kanonok ur a szöszkére lépett, s az ünnep fontosságához alkalmazott, s szívhez és lélekhez szóló beszédet tartott. A szent beszéd után megkezdett a nagyszerű körmenet; nagyszerűnek mondom, mert nem tudta az ember, ha valljon a szokatlan mennyiségben összeresglett ajtatos hívő sereget, vagy a gyönyörű Mária-ének bájos zengedését, vagy a lobogók művészi szerkesztet, vagy pedig a fehérben öltözött s rózsafüzérekkel ellátott ártatlan leányse- reget bámulja e? — A körmenet végül a szent miseáldozat bemutatása zárta be, melyet ő nagysága teljes egyházi segédlet mellett végeztet, kérvén ő vele mindnyájan, kik jelenvol- tunk a szent mise-áldozaton, a szeplőtelen Bárányt, miszerint árasztaná égi malasztjának harmatját az új társulati tagokra; hogy édes Anyánk tisztelete minden igaz magyarnak keblében föntartassék, s mindnyájan zengjük szívben és lélekben e győ-

nyörű szavakat: „Mig bennünk egy ér mozdul, vagy csepp vér: Téged híven fogunk mi tisztelni, kegyes jóvoltodat emlegetni.“

Mohl György.

Muzsla. oct. 21. 1858. Esztergom megyei Szent-Keresztről jövök, hol megható ajtatosságnak valék szemtanuja. E záradok helynek buzgó lelkésze. nt. Lehoczy János ur tapasztalván, mily bizalom- s tisztelettel viseltetik a kath. nép sz. Vendelhez, s egyszersmind többek obajtasát osztván, egy, sz. Vendel tiszteletére emelendő oltárra terjeszté ki figyelmét, mely oltár a nép és saját költségén elkészülvén, bibornok hg-primás s esztergomi érsek ő eminentiája helybehagyása után f. h. 20-án ft. esperes Feichtinger Ferencz ur által ünne- pélyesen megáldatott. Az őszi munkák daczára is a körül fekvő vidékről igen szép számmal sereglett egybe az ajtatos nép a sz. Vendel képe előtt tartandó vérméltű áldozatra. Nem hiányzott keresztény erkölcsre serkeöntő alkalmi sz. beszéd sem. Dicsérettel emlíendő még nt. Ebert András segédlel- kész ur, ki a szentnek képét rajzolá, s ki már oly sokszor meg- örvendezteté művészi esztétével a buzgó kath. világot. Adjon az ég áldást a fáradozó lelkészekre és az ajtatoskodó hívekre, s terjedjen mentül jobban közöttünk sz. Vendel tisztelete; tanul- juk meg e szent férfiutól, ki inkább vágyott a pásztorbot, mint a királyi páleza után, — az égiek után sóvárogni s tanul- juk meg tőle minmagunkon uralkodni, hogy egykor uralkod- hassunk a mi Urunk Üdvözítőnkkel örökké örökké!

Sz. Tamás (Bács megye), nov. 7. 1858. „Vannak az élet- ben pillanatok, mik a balandó kebelét sajátszerűen édes an- dalgásba hozzák, s a lelket, mintegy kiemelve porhivelyéből magasabb, szellemi régioba emelik. Vannak percek, mik az oly sok veszedelmekkel fenyegetett, tüzes ostromokkal küzdött, s a szemtelenség ragalmaival beszórt kath. egyház gyermeké- nek kimagyarázhatlan lelki örömet nyújtanak néha-néha — kárpótlás ul.“ E szavakkal kezdém meg 1848-ban a „Reli- gio és Nevelés“ben közölt azon tudósításonat, melyben egy helvét-vallású nő megtérését közzévetém. S ezzel kezdem a jelen is; mert ily percek valának épen azok is, melyeket f. hó 7-én élvezhetni szerencsés valék. E nap volt ugyanis az, melyen közörműnkre Skulteti Erzsébet ágostai vallású leány, megkülönböztetvén az igazat a hamistól, a valót a színezettől, az igaz gyöngyöt a festett üvegtől, az egyedül igaz hitet a tév- vallástól, ünnepélyesen letette r. kath. hitvallási esküjét. — Egyszerű ugyan, de mégis érdekes volt e dolog; mert az al- kalmi szent beszéd, melyen néhány protestans is volt jelen, alkalmazottsága következtében igenis megtette hatását, any- nyira, hogy több jelesebb ember ilykép nyilatkozték: „A je- lenvölt néhány protestans atyafi vagy soha nem jön többé tem- plomunkba, vagy visszatér vallásunkra!“ — Ez egyébkint az Isten műve! „Oit lengedez, hol akar a szellem.“ Ennyit mult- kor adott szavam beváltásául. De akkor azt is mondam, hogy a „Rózsafüzér-társulat“ alakulóban van. Erről is felelek: meg van alakulva, s működik is. Mily lelki hévvel alakult pedig, bizonyítják számos tagjai, s különösen az: hogy egy 60 pírto- s fehér damask-selyem zászlót is készíttetének társulatuk ré- szére. — A jó kezdetet megáldandja az Ur!

Lakatos Pál.

Boldogkővávalja, octoberhó végén. Sokat olvastam e bebeses újság lapjaiban egyik vagy másik vidékeken Isten ő szent felsége dicsőségére tett nagy áldozatokról, melyek egykor a boldogság honában kétszeresen is megjutalmaztatnak. Leikem ezen készséges szolgálatokon örült, főleg miután nekem is van alkalmam nagylelkű földes asszonyunknak, mélt. gr. Péchy, született báró Mesko Zenaide ő méltóságának magasztos tet- teit nyilvánosságra hozni. Mellőzöm a számtalan szegény ügyefogyottakat, kiket évről évre étellel és ruhával ellát, va- lamint az isteni szolgálatra való válogatott ruhák- és drága érekszöszöket, melyekkel majd minden évben gazdagítja ő méltósága egyházunkat; egyedül említem, hogy mult augustus hóban családja sirboltja felett föllállított egy remek oltárt, s azonfölül egy misemondó könyvet, és ez évben egy pár mise- ruhát ajándékozni kegyeskedett.

Isten áldd meg jó földesasszonyunk ő méltóságát, hallgasd meg alázatos könyörgéseit, s add meg neki azt, mit Te őled alázatos tiszta kebelled oly régen kér! Spisák, kurátor.

Különfélék.

— Bibornok hg-primás ő eminentiája f. hó 10-kén délután egy órakor legjobb egészségben Romába érkezett, nem sokára Antonelli bibornok ő eminentiája által meglátogatott, más nap pedig, vagyis nov. 11-kén pápa ő szentsége által magán-kihallgatáson igen kegyesen fogadtattott. — Sajnálattal értettük, hogy ő eminentiája kíséretéből dr. Zalka János Romában betegen fekszik.

— Csanádi püspök ő méltósága e hó 14-én esti órákban a pesti kath. legényegyletet látogatásával megtiszteltvén, a jelen volt egyleti tagokhoz atyai szavakat intézni, néhány szavallatot s egy mulattató szindarabot végig hallgatni kegyeskedett. A mlgos püspök távozása előtt a térdeikre borult legényekre főpapi áldást adott.

— A karácsoni ünnepek közeledvén, a következő két nyomtatványra hívjuk föl minden jámbor kereszténynek figyelmét: I. A szent karácson. Kiadja a Szent-István-Társulat. Pest, 1857. 8 dr. 16 l. Ara: füzve 3 pkr., új pénzben 5 kr. Tartalmaz igen üdvös elmélkedést a szent karácson felett ajtatós imádságokkal, melyeket minden jó keresztény estéinkint az egész nyolczadon át háznépével együtt nagy lelki haszonnal mondand el. Kapható e népiratka a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalában, vagy Hartleben könyvkereskedésében. — II. Karácsonfa s Betlehém. Körének. Irta Garay Alajos Budán, 1858. Nyomtatott Bagó M. betűivel 8 dr. 14 l. Ara: 2 pkr., új pénzben 4 kr.

— A világegység kiterjedése. A katholika egyház megfelelőleg az ő beljellegének, minél fogva tudnillik közönséges s magában hordja a hivatást, hogy a világnak minden népeire kiterjeszkedjék, épen úgy, miként nálunk nyilatkozott, s miként azt minden időben tevő, működését a világnak minden vidékére kiterjesztette. A mint Pesten vagy Párisban, Amerikában is épen úgy szolgálja az Istent a katholikus. Két világrészben, ugymint Európa- és Amerikában a népességnek tulajdonilag nagy része a katholika valláshoz tartozik; a többi három világrészben, ugymint Azsia, Afrika s Ausztráliában alig van már tartomány, hol az ő oltárait föl nem állította volna. Tagjainak számát 200 millió lélekre számíthatni, kik az egész világon elterjedve, mindnyájan egy hitet vallanak s egy főpásztor által igazgattatnak. A különféle keresztény felekezeteket és szakadásokat, melyek a századok folytában alakultak, tagjainak számára nézve jóval fölülmulja, s kiterjedésben napokint öregbedik.

Európában 175,000 □ mértföldön 250 millió lélek közül 140,800,000 katholikus, következőleg fölcsztva: egész Olaszországna k népessége 26,460,000; e közt van 22 000 valdensis, több ezer zsidó s közel 11,500 protestans, többnyire katonák. Olaszország összes államaiban uralkodó vallás a katholika s többnyire a törvényesen egyedül fenálló vallás. Spanyolország európai területén lakik jelenleg mintegy 15 millió, Európán kívüli birtokaival együtt van több mint 20 millió lakója. A kath. vallás az államvallás, s az egyedül ürt az országban. Zsidók úgy, mint angol protestansok elszigetelve laknak a kereskedő városokban. Gibraltar angol birtoknak 20,000 lakója közül 16,000 katholikus. Portugallia 3,800,000 lakóval egészen katholikus ország, s e vallás egyszersmind államvallás. Franciaországnak van jelenleg 35 millió lakója, ezek közt több mint 33 millió katholikus, s csak 2 1/2 millió reformatus, 30,000 lutheranus s 60,000 zsidó. Anglia- és Irlandban mind eddig törvény szerint államvallás az angol egyház, Scotiában a presbyterian egyház; mindamellett Nagybritannia mindinkább visszatér a katholika valláshoz s 27,450,000 lélekre menő népessége közt 10

millio már katholikus. Angliára esik e számból mintegy 3 millio, Scotiára 400,000, Irlandra pedig 8,590,000 lakóból 7,342,000. Az összes brit gyarmatokban Jamaica, Barbadoes, Guiana és a Kapföld kivételével számra nézve a katholikusok minden egyéb keresztény vallásfelekezetet meghaladnak. Belgiumban 4,390,000 katholikus s csak 20,000 más hitű lakik; Hollandia és Luxemburg 2,592,000 katholikust számít 3 millio lakó közt.

Németországban s a tőle függő tartományokban mintegy 66 1/2 milliónyi népességnek két harmad része a katholika vallást követi. A szorosabb értelemben vett Németország 24 millio katholikust, közel 20 millio protestant számít. Bajországnak van 3 millio, egész Poroszországban 6 1/2 millio, Badenben 870,000, Hohenzollern hercegségben 60,000, Württembergben közel 600,000, Hessen-Darmstadtban több mint 200,000, Nassauban 192,000, Hessenben 120,000, Szászországban és a hercegségekben 34,800, Oldenburgban 75,000, Hannoverában 236,000, Lichtenstein fejedelemségben és a többi apró tartományokban közel 27,000, a szabad városokban 42,000 katholikus. Az ausztriai birodalom összes koronatorományában lakik 30,833,700 katholikus. Schweiznak 22 cantona közül 6 vegyület nélkül katholikus, s egy majdnem egészen katholikus, ugymint Luzern canton, hol csak egy protestans község vagy, azután Freiburg és Solothurn; 4 körül-belül felényire megoszlott, ugymint Appenzell, Genf, Aargau és Graubünden. A többi cantonokban a katholikusok kisebbségben vannak, vagy csak igen esekély részt képeznek. Egészen véve Schweiz 971,800 katholikust számít 2,401,800 lakója között.

Európai Oroszországban, ide számítva Lengyelországot, 54 millió lakosból 6 milliónál több a katholikus, mely számból 4 millio Lengyelországra esik. Az éjszakon Dánia, Svéd és Norvégia országokban a kath. egyház még csak ujra alakulóban van, s a három államban nem számít többet 10,000 léleknél, holott ez államok összes népessége 5,899,200 lelket számlál. Laponnia, Island, a Farői-szigetek, Grönland és az amerikai földszarki vidékek számára néhány év óta a szent atya apostoli főnökséget alapított, mely már is szép gyümölcsöt termett, s a norvégiai kormány részéről elismerésnek örvend.

Görögországban a kath. egyház körül-belül 37,000, s a jóniai szigeteken, melyek angol oltalom alatt állanak, 26,000 lélekből áll. Európai Törökországban a katholikusok harmadik helyen állanak 10 1/2 milliónyi népesség között. A nagyobb rész tudnillik a görög schismához tartozik, s egy nagy rész az iszlámhoz, s csupán 420,000 lélek elszórva Bosniában, Albaniában, Oláhországban, Konstantinápoly-és több városokban vallja a katholika hitet. Malta szigetén közel 150,000 katholikus lakik. (Folytatjuk.)

Kegyes adományok.

A nagybányai egyházi kerületből: a pesti lipótvárosi templomra 10 frt pp., a chinai gyermekek megmentésére 4 frt 30 kr., az afrikai missiónak 4 frt 30 kr. Összesen 19 frt pp.

Igazítás. Lapunk mult számának 402. lapján a Rába-Szent-Mihályról közölt levélben alulról 5-ik sorban „fölrüházta“ helyett „fölrázta“ olvasandó.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, esütörtökön. Előfizethetni rá Pesten a Szent-István-Társulat ügynökségénél (Lipóttutca, 8 sz.), vagy a szerkesztőségénél; vidéken a cs. k. postahivataloknál. Előfizetési díj: Budapesten kihordással félévre 1 ft. pp.; vidékre, postán boricéban küldve, félévre 1 ft. 20 kr. pp., egész évre 2 ft. 40 kr. pp.

A lap szerkesztését illető levelek „a Katholikus Néplap szerkesztőségének“ czimezendők (Pesten, Egyetem-utca, takarékpénztár épületben 2. sz. alatt).

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDAS RUDOLF.

PESTEN, 1858. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, BARÁTOK-TERE, 7. SZÁM.